

§ 42**Lausunto työryhmämietintöön hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi**

VESDno-2025-48

Valmistelija / lisätiedot:

Mikko Latvala, kunnanjohtaja, mikko.latvala@vesilahti.fi

Liitteet

1 VN_4099_2024-TEM-19 TEM lausuntopyyntö

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain sekä rikosrekisterilain 6 b §:n muuttamisesta.

Hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa julkisten hankintojen tehokkuutta ja kustannussäästöjä sekä turvata laadukkaat julkiset palvelut. Hankintalakia uudistetaan muun muassa edistämällä markkinakartoitusta ja hankinnan huolellista valmistelua. Hallitusohjelman mukaisesti ehdotuksessa esitetään sidosyksiköiden käytön rajoittamista hankintojen toteuttamisessa asettamalla sidosyksikön omistukselle yleisen edun huomioon ottava vähimmäisomistusosuutta koskeva vaatimus (10 prosenttia).

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 11.3.2025 Lausuntopalvelu.fi:n kautta. Alla lausunto Vesilahden kunnan kannalta olennaisilta osin:

Esityksen yleiset tavoitteet ja päämäärät. Mitä mieltä olette esityksen yleisistä tavoitteista ja päämääristä? Saavutetaanko esityksellä hallitusohjelman yleiset tavoitteet säästöistä ja kilpailun lisäämisestä?

Vesilahden kunta ei vastusta sidosyksiköiden käytön tiukempaa valvontaa ja pitää hyvänä, että sidosyksikössä järjestämisen väärinkäyttöihin puututaan. Vesilahden kunta on kuitenkin huolissaan mietinnössä esitettyjen hankintayksiköille asetettavien uusien velvoitteiden hallinnollisista ja taloudellisista vaikutuksista. Vesilahden kunta esittää, että vaikutukset selvitetään ja arvioidaan perusteellisesti. Ongelmaksi nähdään se, että uudistus ei käytännössä vaikuttaisi merkittävästi isoimpien kaupunkien hankintoihin, koska niillä on jo riittävä omistusosuus. Pienempien kuntien toiminta taas voisi vaarantua lyhyiden siirtymäaikaisten aiheuttamassa paineessa.

Sidosyksiköiden käytön rajoittaminen Mitä mieltä olette esityksessä ehdotetusta sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskevasta vaatimuksesta? Onko se mielestänne tarkoituksenmukainen ja toteuttamiskelpoinen?

Sidosyksiköiden vähimmäisomistusta koskeva vaatimus ei ole tarkoituksenmukainen ja on vaikeasti toteutettavissa. Esitetty vähimmäisomistusosuus on merkityksellinen

kunnallisen itsehallinnon kannalta. Esitys rajoittaa kuntien mahdollisuutta päättää toimintojensa järjestämisestä. Muutos tulee kohtelemaan eri kokoisia kuntia perusteetta eriarvoisesti. Esitetty vähimmäisomistusprosentti johtaa alle kymmenen omistajan yhtiöissä täysin epätarkoituksenmukaisiin omistusosuuksien myynteihin omistajien kesken, eikä syntyvillä kustannuksilla saavuteta käytännön hyötyä. Uudistuksen hyödyt ovat epäselvät ja epäsuhdassa palveluiden uudelleenjärjestelyistä aiheutuvaan työhön ja kustannuksiin.

Omistusjärjestelyihin pakottava esitetty vähimmäisomistuskonkaniemi myös vaarantaa ja osin kokonaan lopettaa seudullisen yhteistyön palveluiden järjestämisessä. Palveluiden järjestämiseen yhdessä on aiemmin jopa kannustettu volyymihyötyjen, osaamisen, neuvotteluvoiman ja investointien keskittämisen hyötyjen saamiseksi. Toisaalta seudullinen yhteistyö on ollut äärimmäisen hyödyllistä kuntien toimintaedellytysten varmistamiseksi. Esitetty muutos yhtiöiden omistukseen sirpaloittaa ja rikkoo toimivia palveluita ja järjestämisen tapaa.

Minkälaisia vaikutuksia esitetyllä sidosyksiköiden omistusosuuden vähimmäisvaatimuksella mielestänne on? Jos sidosyksiköitä koskeva muutos toteutetaan esitetyllä tavalla, mitä toimenpiteitä ja niistä aiheutuvia kustannuksia muutos todennäköisesti aiheuttaisi edustamanne organisaation eri toimialojen kannalta ja yleisesti?

Pirkanmaan Jätehuolto Oy

Pirkanmaan Jätehuolto Oy on 17 kunnan omistama yhtiö, jonka tehtävä on tuottaa kunnille lakisääteisesti kuuluvat jätehuollon palvelutehtävät. Pirkanmaan Jätehuollon osalta muutos koskettaa kaikkia yhtiön omistajakuntia ja merkitsee toteutuessaan laajamittaista kuntavastuullisen jätehuollon uudelleenjärjestelyn tarvetta. Kuntien vastuulle kuuluvassa jätehuollossa on kysymys kuntien lakisääteisestä tehtävästä – ei hallitusohjelmakirjauksen mainitsemista tukipalveluista, vaan tarkasti säännellystä kokonaisuudesta.

Tampereen seudun keskuspuhdistamo Oy

Tampere, Kangasala, Lempäälä, Pirkkala, Vesilahti ja Ylöjärvi toteuttavat jätevedenpuhdistamon yhteistyössä. Se vastaa kasvavan väestömäärän tarpeisiin ja turvaa jätevesien käsittelyn pitkälle tulevaisuuteen. Jätevedenkäsittely keskuspuhdistamolla aloitetaan vuonna 2025. Hankeen kustannusarvio on 380 miljoonaa euroa. Kymmenen prosentin vähimmäisomistusosuus johtaisi toteutuessaan omistusosuuksien ja jätevedenpuhdistamon käyttöosuuden epätarkoituksenmukaiseen erottamiseen. Yhtiön pääoman ehtoinen rahoitus on toteutettu osakeomistuksen mukaisessa suhteessa. Myös osakkaiden takausvastuu jakaantuu osakepääomaosuuksien suhteessa. Kymmenen prosentin vähimmäisomistusosuus johtaisi toteutuessaan kohtuuttomiin rahoituksen uudelleenjärjestelyihin omistajakuntien kesken.

Business Tampere Oy

Business Tampere on Tampereen kaupunkiseudun elinkeino-yhtiö, joka edistää alueen elinvoimaa, houkuttelee investointeja ja vahvistaa paikallisten yritysten kanssa yhteistyöllä niiden kasvua ja kansainvälistymistä. Business Tampereen omistavat

Tampereen kaupunkiseudun kunnat. Esitetty vähimmäisomistusprosentti johtaisi epätarkoituksenmukaisiin omistusosuuksien myynteihin omistajien kesken, eikä syntyvillä kustannuksilla saavuteta käytännön hyötyä.

Pirkanmaan Voimia Oy

Pirkanmaan Voimia Oy on Tampereen, Nokian, Virtain ja Ylöjärven kaupunkien, Vesilahden kunnan sekä Pirkanmaan hyvinvointialueen omistama yhtiö. Yhtiöllä on kokonaisvastuu Tampereen kaupungin ateria- ja puhtauspalveluiden järjestämisestä monituottajamallilla. Vesilahden kunta on yhtiön pienomistaja ja hankkii siltä kaikki ateriapalvelunsa. Esitetty vähimmäisomistusprosentti johtaisi epätarkoituksenmukaisiin omistusosuuksien myynteihin omistajien kesken, eikä syntyvillä kustannuksilla saavuteta käytännön hyötyä.

Monetra Pirkanmaa Oy

Vesilahden kunta on yhtiön pienomistaja ja hankkii sieltä talous- ja palkkahallinnon palveluita. Vähimmäisomistusosuuden vaatimus pakottaa sulkemaan pienomistajat pois yhtiöstä, jolloin Vesilahti ja useat muut organisaatiot joutuvat kilpailuttamaan palvelut markkinoilta nopealla aikataululla, mikä johtaa kohtuuttomiin kustannuksiin ja toiminnan järjestämisen riskeihin.

Mietinnön liitteinä olevissa eriävissä mielipiteissä on esitetty poikkeuksia sidosyksiköiden omistusosuusvaatimukseen. Tulisiko vaatimukseen säätää poikkeuksia? Minkälaiset poikkeukset olisivat tarkoituksenmukaisia?

Muutoksen vaikutukset ovat niin laajat, ettei muutosta tulisi toteuttaa edes poikkeuksiin nojaten. Varsinkin eräillä toimialoilla, kuten jätehuolto ja jätevesihuolto, omistusvaatimus ei ole toteutuskelpoinen. On ongelmallinen lähestymistapa, että jo valmisteluvaiheessa epätarkoituksenmukaiseksi tunnistettu omistusvaatimus jäisi lainsäädäntöön ja siihen tehtäisiin vain yksittäisiä yhtiö- tai toimialakohtaisia poikkeuksia.

Ehdotus

Esittelijä: Mikko Latvala, kunnanjohtaja

Kunnanhallitus päättää antaa yllä olevan lausunnon.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

- Työ- ja elinkeinoministeriö (kirjaamo@tem.fi)

Pöytäkirja on asetettu nähtäville yleiseen tietoverkkoon 10.3.2025.

Otteen oikeaksi todistaa:

Vesilahti
10.03.2025

Tarja Heino
hallinnon suunnittelija

Tiedoksianto asianosaiselle

Päätös on lähetetty sähköpostilla 10.3.2025.

Muutoksenhakukielto

§42

Muutoksenhakukielto

Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta.

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136§)
- virka- ja työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50§ 2 mom)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22§)